

POROČILO O IZVEDENI DELAVNICI

1. Dopolnilne dejavnosti na kmetiji; Andrejka Krt, KGZS

Ali so dopolnilne dejavnosti na kmetiji (DDK) lahko vogelni kamen slovenskega prostora in družbe? Kje in kakšna je in naj bi bila vloge javne službe kmetijskega svetovanja?

Uvodničarja: Matic Vizjak in Andrejka Krt

Matičeva življenjska zgodba o uspehu

Zgodovinski in današnji pomen DDK

Poročevalca: Mihael Alič in Andrejka Krt

Kratka predstavitev

Slovenija je v tem skupnem evropskem prostoru prepoznavna po svoji raznolikosti in pestrosti v geografskem, kulturnem in kmetijsko pridelovalnem področju. Na ozemeljsko majhnem prostoru je zelo bogata v ohranjanju tradicije in posebnosti v kulinariki in običajih. Vse te posebnosti pa imajo ključno vlogo tudi pri zagotavljanju boljše rabe proizvodnih zmogljivosti, delovnih moči in pridobivanju primerne dohodka na kmetiji. Med različnimi možnimi kombinacijami za doseg slednjega so prav gotovo dopolnilne dejavnosti na kmetiji tiste, ki so najbolj optimalne.

Zgodovinsko gledano je to dejavnost, ki se v večjem ali manjšem obsegu izvaja nepretrgoma. Percepcija DDK je med potrošniki in kmeti dokaj usklajena, razlikuje pa se z regulatorji sistema. DDK so gradniki mozaika slovenske butičnosti in njihova vloga je mnogo večja od trenutno dejansko priznane. Kako oziroma na kakšen način jo udejanjiti in ohraniti, kaj kmetje in javna služba kmetijskega svetovanja potrebujejo, kaj od tega in na kakšen način lahko zagotovimo, kaj je smiselno pričakovati in kaj umno regulirati, kje začeti in kje so poti k večji in boljši oziroma učinkovitejši rabi in ne izrabi še neizkoriščenega potenciala slovenskega podeželja,....

Predstavimo si lastne izzive, cilje in namene ter jih skupno oblikujemo v korake prijaznemu poslovnemu okolju za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.

Vprašanja:

1. Kaj je tisto kar vas muči in kje vi vidite, da bi lahko iskali rešitve za krepitev vloge DDK?
2. Kakšno stanje bi se moralo vzpostaviti, da bi bil za vas ta problem rešen?
3. Navedite 4 korake, ki po vašem mnenju vodijo do vzpostavitve takšnega stanja in pri vsakem navedite kdo bi jih moral rešiti?

Poročilo o izvedbi:

Na delavnici je sodelovalo 41 udeležencev na 6 omizjih. Vsa omizja so pripravljala stališča na ista (zgoraj zapisana) vprašanja. Tri omizja so se postavila v vlogo kmeta, tri v vlogo svetovalca.

Uvodoma je svojo določitev za kmetovanje in izvajanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji predstavil Matic Vizjak, inovativni mladi kmet izbran v letu 2016. S svojo življenjsko izkušnjo: iskanje zaslužka in življenja v tujini in vrnitev domov, na kmetijo svojih staršev, je navdušil vse udeležence delavnice na temo dopolnilnih dejavnosti na kmetiji. S poudarkom in ponosno je povedal, da je kmet, ki je uspel na samo 2 ha veliki kmetiji. V letu 2019 je postal, kot kmet, tudi prvi predsednik kluba mladih podjetnikov. Njihovi proizvodi iz medu, vina in čilija so prisotni v številnih tujih državah in dosegajo visoko vrednost. Povedal je, da uspeh je pretežno odvisen od vsakega posameznika in od njegove miselne naravnosti, seveda pa je pri tem potrebno tudi odgovorno in resno delo. Ni res, je dejal, da mora biti kmetija velika 100 ha, da se na njej lahko ustvari primeren dohodek, kar z veseljem pove, da njihova kmetija preživlja 4 osebe. Tako ima Slovenija prav tu še mnogo neizkoriščenega potenciala, ki potrebuje zgolj pravilno in stimulatивно podporno okolje.

Uvod v delavnico Andrejke Krt je v prilogi

Zaključki delavnice so:

Obrazložitev:

V času, ki smo ga imeli na razpolago za celovito predstavitev delavnic smo uporabili igro vlog, ki se je odvijala med kmetom in Ljubljano.

Celokupno gledano in povzeto v 4 točke po omizjih na delavnici, so vsi zaključki strnjeni v 5 jabolkih, ki so se odpirale na pripeti prezentaciji.

1. Jabolko – stičišče vseh nosilcev DDK
Kmet se je obrnil na LJ, da mu pomaga vstopiti na trg izven svojega kraja in povezavo z drugimi nosilci
2. Jabolko – enotna blagovna znamka
Kmet je spraševal kaj mu lahko prinese znamka DSK

3. Jabolko - enoten informacijski sistem

Kmet je povedal, da ker je sok prodal kot mali obseg prve stopnje predelave je bil s strani davčne kaznovan in še prispevek za zdravstveni pavšal je moral plačati in je pojasnil, da mu vsak da drugačno pojasnilo

4. Jabolko – specialistična znanja

Kmet je povedal, da mora na zahtevo inšpektorja za varno hrano narediti HACCP in da ne ve kaj je to in kdo bi mu lahko naredil

5. Jabolko - ? (še veliko odprtih vprašanj in se jih tudi v nadaljevanju pričakuje)

Kmet je izrazil voljo, da bi rad kmetoval in da nima časa hoditi po uradih kamor se ga vse usmerja in vodit vse te postopke, ki se jih od njih zahteva in ga je zanimalo, če lahko vsaj dobi kakšna sredstva za svoje delo in da bo lahko vse to tudi plačeval.

Priporočila: /

Gradiva:

Predstavitev Andrejka Krt

Dober dan

Kako ste?

V redu.

Ja, lepo pozdravljeni na današnji delavnici na temo DDK. Predelovali bomo področje, ki je po mojih ocenah za kmetije, podeželje in Slovenijo tako pomembno, da mu rečem temeljni gradnik in oblikovalec tako prostora kot tudi družbe.

Pa pogledjmo nekoliko širše in nekoliko v zgodovino

Skupna kmetijska politika (SKP) Evropske unije je bila sprejeta leta 1962 v znak spoznanja soodvisnosti družbe in kmetijstva. Potreba potrošnikov po zadostni, kakovostni in dosegljivi hrani na eni strani in potreba kmetov po dostojnem preživetju sta se udeležili v partnerstvu med družbo in kmetijstvom. Tudi dandanes je tako. Skupna kmetijska politika potrošnikom zagotavlja, da bodo kmetje pridelali visokokakovostno hrano v zadostnih količinah in po sprejemljivih cenah, kmetom pa ohranjanje bivalnega prostora in preživetja na podeželju. Nadgradnja temu je v mnogočem prepuščena posamezni državi članici in eno takih, za nas in pri nas na specifičen način urejeno je tudi področje Dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.

Slovenija je v tem skupnem evropskem prostoru prepoznavna po svoji raznolikosti in pestrosti v geografskem, kulturnem in kmetijsko pridelovalnem področju. Na ozemeljsko majhnem prostoru je zelo bogata v ohranjanju tradicije in posebnosti. Vse te posebnosti pa imajo ključno vlogo tudi pri zagotavljanju boljše rabe proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči ter pri pridobivanju primernega dohodka na kmetiji. Med različnimi možnimi kombinacijami za doseg slednjega so prav gotovo dopolnilne dejavnosti na kmetiji tiste, ki so najbolj optimalne (smiselne, racionalne).

Dopolnilne dejavnosti na kmetiji so se na ozemlju Republike Slovenije redoma izvajale. Zgodovinsko gledano je to dejavnost, ki se v večjem ali manjšem obsegu izvaja nepretrgoma. Razlogi za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ostajajo enaki in sicer skoncentrirani na optimizaciji delovnih moči in izboljšanju dohodkovnega položaja kmečke družine. Prve spodbude in s predpisi urejena pospeševanja dopolnilnih dejavnosti na našem ozemlju zasledimo, po sprejetju Zakona o združevanju kmetov, leta 1972. Razvojna usmeritev in pospeševanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji je bilo najprej regulirano s samoupravnimi sporazumi. Prvi so bili sklenjeni za razvoj kmečkih turizmov in domače obrti. Dopolnilne dejavnosti na kmetijah, kot jih poznamo danes, so bile urejene šele v letu 2000 z Zakonom o kmetijstvu.

Pomen kmetijskega sektorja je neizmeren in kljub nizkemu deležu v bruto družbenem proizvodu nobena država članica ne bo prepustila kmetijstva nekontroliranemu razvoju. Zakaj sem tu rekla kmetijskega sektorja in ne zgolj področja DDK. NAMENOMA, z namenom, da poudarim, da so tudi dopolnilne dejavnosti na kmetiji še vedno kmetijski sektor in da si moramo prizadevati za to priznanje pri vseh politikah kajti iz tega izhaja tudi vsa nadaljnja opredelitev. Mogoče bi se nam včasih zdelo mikavnejše slišati, da smo podjetniki ali družbeniki vendar tovrstna opredelitev prinaša vse kaj drugega kot zavzemanje za kamenček mozaika v butični pridelavi in predelavi in posledično tudi butični vrednosti.

Dejstvo je, da večnamensko kmetijstvo lahko zagotavlja le živo podeželje. Razvoj družbe sicer prinaša nevarnosti razkroja nekaterih vrednot, vendar mora vedno spoštovati osebno delo ter kmetom omogočiti dostojno in z drugimi poklici primerljivo življenje.

Kmetijstvo in s tem tudi DDK, še zlasti, potrebuje stabilno dolgoročno politiko in malo birokratskih bremen, še zlasti pa ne nenehno spreminjajočih in to je eden izmed pogojev, da se bo več članov in še zlasti mladih odločalo za prevzem kmetij in nadaljevanje dela svojih prednikov.

Sodobno kmetovanje zahteva vse bolj izobraženega kmeta, ki mora spoštovati vse več okoljskih zahtev, izvajati številne ukrepe za dobro počutje živali, spremljati vedno več administrativnih postopkov - na drugi strani pa mora biti konkurenčen, da lahko preživi v vedno bolj globaliziranem svetu. ZATO

Naloga nas vseh je, da najdemo oziroma ustvarimo ustrezna okolja in spodbude (motivacijske, promocijske, administrativne, finančne) s katerimi bomo pomagali ohraniti pridelavo in zagotoviti stabilnost, regionalno uravnoteženost in konkurenčnost slovenske kmetije.

Slovenija potrebuje celovito medresorsko in več politično stičišče za razvoj DDK, ki je temeljno okolje za pripravo celovitih podlag k odločitvam in enotnim tolmačenjem. Brez priprave temeljnih dokumentov na področju DDK se bo težko argumentirano opredeljevati do predlogov, ki prihajajo iz vrst sorodnih branž. V tej dolgoročni strategiji morajo imeti kmetje, ob svojem svetovalcu posebno mesto, saj ste in boste vi tisti, ki boste v prihodnosti upravljali s kmetijami in zagotavljali mnogo namenskost kmetijstva. Le tako si lahko nadejamo, da bo podeželje izpopolnilo svoje potenciale in se tako predstavilo kot privlačen kraj za nove naložbe, delo in življenje.

Ker so vse aktivnosti kmetijske politike usklajene z okoljskimi in naravnimi danostmi, neposredno podpirajo tudi trajnostni razvoj. Povečevanje konkurenčnosti je eden od temeljnih ciljev politike razvoja podeželja, pri čemer velja izpostaviti inovacije in invencije, ki se kažejo v veliki meri tudi z novimi ali ponovno obujenimi produkti našega podeželja. Za njihovo spodbujanje pa so potrebne panožne pobude, ki prispevajo k zviševanju dohodkov ter promociji enakih možnosti na kmetiji in tudi celotni Sloveniji. Želimo spodbuditi združevanje znanja, kapitala, storitev in promocije kar bo na podeželje pritegnilo vedno več ljudi, ki bodo tam našli svoje priložnosti.

Je čas digitalizacije in globalizacije. Laboratorijsko proizvedeno meso iz Amerike ja lahko hitro na naših krožnikih, iz čistega alkohola z dodatkom ekstraktov in arome viljamovke lahko čez noč proizvedemo odlično viljamovko,... pa veste mnogo mi je pomenilo, ko smo v postopku testiranja za slovensko potico preizkušali potice izdelane po isti recepturi in tehnologije različnih izvajalcev: industrije, obrtnikov in kmečkih žensk. Vonj, okus, izgled, tekstura – vse je odstopalo v pozitivnem pri poticah izpod rok kmečkih žensk. In tako se sprašujem - kje je njihova vrednost? Kako doseči to pravo vrednost, če se pehamo v istem prostoru. Mogoče je že prišel čas po povezanosti tega prostora v promocijskem, zastopstvenem in vrednostnem sistemu? Ali bi bilo smiselno imeti eno skupno blagovno znamko izključno za pridelke in izdelke slovenskih kmetij – je to butik v malem in velikem obnem?

Želje ali dejstva

Tarnanje ali potrebe

Možnosti ali priložnosti

Sanje ali resničnost

V danem trenutku ni pomembno kateri odgovor bi iskali kajti vse naštetu z izvajanjem aktivnosti privede do določenega rezultata.

Le tega – se pravi rezultat želimo doseči tudi z današnjimi delavnicami. Dvignite roke tisti, ki boste aktivno sodelovali. Sedaj pa dvignite roke tisti, ki ne boste aktivno sodelovali. Dobro. Sedaj pa dvignite roke tisti, ki že vnaprej veste, da ne boste dvignili rok.

Dobro. V redu je, vse je v redu. Tudi v življenju je tako. Obstajajo osebe, ki nenehno raziskujejo, razmišljajo kaj bi še lahko naredili, kako bi obstoječe zadev izboljšali, kje dopolnili, kje popravili, kje začeli na novo,...

Obstajajo osebe, ki jih uspeh drugih navdihuje, motivira, da posnemajo ali kopirajo ali se priključujejo in

Obstajajo osebe, ki v vsakem primeru niso pripravljene storiti ničesar in samo čakajo in čakajo

Kaj je vzrok tej razvrstitvi oziroma odločitvi?

Pomembna je vsebina misli: današnje misli so 95% enake včerajšnjim in jutrišnje 95% enake današnjim in tako življenje se ponavlja.

Če želimo oziroma hrepenimo po spremembi MORAMO SPREMENITI MISLI.

Rezultate svojega življenja najdemo, ko se naučimo iskati znotraj sebe – A POZOR TO NI LAHKO

Tako tudi naša današnja delavnica ni lahka naloga. Na nek način smo pred odločanjem za nekaj novega; da sicer ohranimo zgodovino in tradicijo tam kjer nam služi in da stopimo na nova pota tam kjer za nas in naše kmete zagotavljajo obstoj in razvoj.

In zakaj tak uvod v delavnico o DDK

Ker se lahko sprašujemo kam je naša energija najbolje naložena. Na zemljo naših korenin ali v saharo oazo. Vse kar boste ustvarili tu, na koščku naše preljube deželice, vse bo plemenitilo dediščino vašim potomcem. Zato smemo upravičeno reči da so DDK na naši zemlji tisti gradnik, ki skrbno obdeluje prostor in daje širše družbene učinke.

Pripoznanje in priznanje tega želimo preveriti in ovrednotiti zato se bomo danes spraševali:

1. Kaj je tisto kar vas muči in kje vi vidite, da bi lahko iskali rešitve za krepitev vloge DDK?
2. Kakšno stanje bi se moralo vzpostaviti, da bi bil za vas ta problem rešen?
3. Navedite 4 korake, ki po vašem mnenju vodijo do vzpostavitve takšnega stanja in pri vsakem navedite kdo bi jih moral rešiti?

Percepcija DDK je med potrošniki in kmeti dokaj usklajena, razlikuje pa se z regulatorji sistema. DDK so gradniki mozaika slovenske butičnosti in njihova vloga je mnogo večja od trenutno dejansko priznane. Kako oziroma na kakšen način jo udejanjiti in ohraniti, kaj kmetje in javna služba kmetijskega svetovanja potrebuje, kaj od tega in na kakšen način lahko zagotovimo, kaj je smiselno pričakovati in kaj umno regulirati, kje začeti in kje so poti k večji in boljši oziroma učinkovitejši rabi in ne izrabi še neizkoriščenega potenciala slovenskega podeželja

Ali potrebujejo posebno obravnavo pri vseh politikah in eno informacijsko, zastopniško in promocijsko točko.

Ali je potrebna njihova prepoznavnost – torej ali potrebujejo enotno blagovno znamko – morda DSK in kako naj bo vidna in razvidna

Blagovna znamka izključno za slovenske pridelke in izdelke s kmetij

Logistično povezovanje in promocijsko pospeševalni dogodki – podeželje v vsa slovenska mesta

Povezovanje nosilcev po skupinah DDK

Formalno / neformalno enotno zastopstvo na nacionalnem nivoju

Strokovno usposabljanje nosilcev DDK in več specialističnih znanja, ter katera prostor še potrebuje

Ali bi bilo modro uvesti podeljevanje priznanj vidnim nosilcem DDK za doprinos k razvoju na tem področju in izvedba druženje in mreženje vseh nosilcev DDK,....

Za vsakim omizjem je že vsaj en koordinator za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti na kmetiji in sicer imamo 6 omizij: Srečko Horvat, Slavica Strelec, Barbara Lapuh, Andreja Žolnir, Vanja Bajd Frelih, Tatjana Kmetič Škof.

3 omizja na desni strani se podate v vlogo kmeta, 3 omizja na levi pa v vlogo svetovalca. Vsi razmišljate in zapisujete na ista vprašanja. Na koncu predstavnik omizja predstavi zaključke vsem.

KMET

- preveč administracije (vodenje notranjih evidenc), obiski inšpektorjev (posveteni pogledi) (zakonodaja) (spletavost)
- davčna zakonodaja (predlog pavšala)
- tehnologija (več izobraževanj)
- premalo prepoznavi izdelki DDK + pomislek o imenu DDK (dopolnilni pavšal)
- premalo denarja
- zahtevni razpisni pogoji
- davžalna obdavčitev DDK
- blagovna znamka - enotna DDK
- INFO točka (o vprašanih vezavah na DDK)
- mali obseg ne bi bil DDK (priglasitev), vajalno obdobje do priglasitve DDK
- povezovanje

- UVEDBA skupne blagovne znamke (Dobrote Slovenskih kmetij) - $MM + K + KMETIJE + K + S + S$

- INFO TOČKA - KMET - $MM + K + KMETIJE + K + S + S$
- POVEZOVANJE KMETOV (PANOŽNO?) - $MM + K + KMETIJE + K + S + S$
- SPECIALISTIČNA ZNANJA (TEHNOLOGIJA, SNETOKALEC SPECIALIST)

1. Kaj je tisto kar vas muči in kje vi vidite, da bi lahko iskali rešitve za krepitev vloge DDK?
2. Kakšno stanje bi se moralo vzpostaviti, da bi bil za vas ta problem rešen?
3. Navedite 4 korake, ki po vašem mnenju vodijo do vzpostavitve takšnega stanja in pri vsakem navedite kdo bi jih moral rešiti?

d) POENOSTAVITEV BIRORAZSkih POSTOPKOV
PRISTOJNO MINISTRSTVA + KGZS

e) PAVŠALNA OBDAVČITEV DD
MVG

VLOGA KMETI

1.) ZAPLETENA IN VČASIH NERAZUMILJIVA (PREOBSEŽNA, PREČEKAT DOROLIKOV-SRINJA ZAKONODAJA)

- PRENEČ ADMINISTRACIJE
- PREGLEDNI & RAZLIČNI INŠPEKTORI-TEJNA
- PREMALO IN PREZAHTEVNE VPODRKE (pov. faza predelave - kot osnova DD)
- ZDRAVSTVENI PAVŠAL - ukiniti za nekečke zavarovance
- RAZLIČNO TOLMAČENJE PREDANOV - INŠPEKTORJEV (regijsko)

2.) JASNA IN ŽIVLJENSKA ZAKONODAJA

3.) a) sistemsko urejena zakonodaja (enotna za vs. izvajanje za celo SLO) NLG + VSA PRISTOJNA MINISTRSTVA + KGZS

b) prenoteno rodenje evidenc NLG + KGZS

c) pridobitev znanja - skupni nastop mladih kmetnicinje, tržnje KMET + IZVAJALCI (IZPOREČEVANJE) (sustavski...)

KMET

1. KAJ NAS MUČI?

I → NEDRESORSKO SODELOVANJE (NEUSKLAJEND TOLMAČENJE IN RAZUMEVANJE...)

- ↳ ZAKONODAJE
- ↳ PROSTORSKO NAČRTOVANJE (NEMARNE DEJ)

II → TEŽKA ... DOSTOPNOST DO FINANČNIH SREDSTEV ZA ZAKLET DOK

- ↳ POSLOVANJA, INVESTICIJE

III → ZAHTEVNA ADMINISTRACIJA IN KONTROLNOST

IV → PROBLEM: KDO JE KONČNI POTROŠNIK PRI ŽŽI (JAVNI ZAVODI → 25%)

2. (BRANJE INŠPEKTORJEV) I → UČINKOVITO SODELOVANJE (NIST KOT NE ANŠKE SL. JARIS)

- ↳ DELOVANJE
- ↳ USKLAJEVANJE
- ↳ ENAKO RAZUMEVANJE
- ↳ ENAKO PRISNO TOLMAČENJE

POSNETI

RAZPISI TUDI ZA MANJŠE KMETE

MANJŠINI OBSEGI DOK IN MANJŠINI OBSEŽNOSTI (npr. podobno del. mapis 6.3) MKSP

PAVŠAL

3. NOŽNOSTI: - PAVŠAL - AKTIVNOSTI ODR - DEJANSKI ODR

PRI PREDLAMI ŽŽI ODSRANITI OMEJITEV 25%

PRODAJE KONČNIH POTROŠNIKOV

25% NAJ SVEETJE PRAVOČASNO

